

РЕЦЕНЗИЯ

От: Проф. д-р Мария Годорова Попова
Научна специалност – Ботаника
Висше училище по агробизнес и развитие
на регионите (ВУАРР) - Пловдив

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор“ във област на висшето образование 4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление 4.3. Природни науки (Ботаника) във Факултета по Природни науки на Университет „Епископ Константин Преславски“ – гр. Шумен, ШУ.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Растителна защита, ботаника и зоология“ на Факултета по природни науки при (ШУ) – гр. Шумен в ДВ бр, 81/10 октомври, 2017 г.

Участвам в състава на Научното жури по конкурса съгласно Заповед N РД-16-287/07.12.2017 г. на Ректора на Шуменския университет. На първото заседание на Научното жури съм избрана за рецензент.

2. Информация за кандидатите в конкурса

В обявения конкурс е подал документи един кандидат – Димчо Захариев Иванов, доцент, д-р в катедра „Растителна защита, ботаника и зоология“ на Факултета по Природни науки на ШУ, Ръководител на същата катедра.

Кандидатът е роден на 10.06 1974 г. в гр. Шумен. Завършил е гимназия през 1992. Висше образование получава в Шуменския университет (1992 – 1997 г.) по специалност Биология, Учител по биология и химия. След редовна аспирантура (2000 – 2005) и успешна защита на дисертационен труд на тема: „Еколого-биологично проучване на лечебни видове от род *Stachys* L. в България“ през 2006 г., получава образователната и научна степен „Доктор“ по биология (научна специалност „Ботаника“, шифър 01. 06. 03). Професионалното му развитие започва като специалист-биолог,

Секретар към Деканското ръководство на Факултета по природни науки и Секретар на Декана на Факултета по биология. През 2006 - 2007 г. е назначен за асистент-преподавател по ботаника във Факултета по природни науки. Старши асистент (2007 - 2008) и главен асистент (2008 – 2012), а от 01.11.2012 г. и досега е доцент в същия факултет в катедра по „Растителна защита, ботаника и зоология“. Понастоящем е ръководител на катедрата. Владее на добро ниво руски език и на основно ниво – английски език. Притежава добри професионални умения и компетенции: Подготовка и провеждане на учебни занятия – лекции, семинарни занятия, лабораторни упражнения, теренни практики; изготвяне на разписи на учебни занятия; участие в кандидатстудентски кампании; участие в проекти – самостоятелно и в екип, ръководител на екип; участие като комендант на лагер, свързано с организация и снабдяване и др.

Технически умения и компетенции на кандидата: Работа с компютър – текстообработка, таблици, графики, карти, презентации, статистика, обработка на снимки, обработка на аудио, internet, електронна поща. Инсталиране и работа със софтуер – (OS Windows, MS Office, MS Word, MS Eksel, MS Power Point, MS Access), Quantum Gis, фото и аудиопрограми. Работа с GPS, принтер, скенер, копирна машина, цифров фотоапарат, видеокамера, мултимедиен проектор.

Артистични умения – Дизайнерски, Рисуване, Пеене.

Други умения и компетенции – умения за коректура на текст. Основни познания за работа с Gis софтуер.

Свидетелство за управление на МПС – категория В от 1993 г.

Допълнителна информация: членство в Българско ботаническо дружество (от 2003 г. досега), Българско дружество по фитоценология – 2001 (от 2004 досега) International Society for Development and Sustainability (от 2017 г.).

Всичко това ми дава основание да приема, че кандидата има много добър научен, преподавателски и професионален опит във връзка с обявения конкурс.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Представеният от доц. д-р Димчо Захариев Иванов комплект материали е в съответствие с изискванията и критериите на ЗРАСРБ и Правилниците за прилагането му - на МС и на Шуменския университет – гр. Шумен. Той включва всички изискващи се в случая документи и информации. Тези прецизно изготвени и систематизирани материали ми предоставят възможност да направя пълна и обективна оценка. От това следва да се изтъкне че:

а) Кандидатът – доц. Д. Захариев има пълния педагогически университетски стаж.

б) От приложената Диплома N 30792/21.08.2006 г на ВАК е видно че същият има придобита образователна и научна степен „Доктор“. Като положителен факт следва да отбележа, че степената е в пряка връзка с научната специалност на обявения конкурс.

в) От приложения документ на ШУ от 09.10.2012 г. е получил академичното звание „Доцент“.

г) Представените публикации по обявената специалност на конкурса (Ботаника), след първото хабилюване са 38 броя, включително 4 броя монографии. Общият брой на неговите публикации е 66.

д) Информация за други дейности, пряко свързани със специалността на конкурса, които ще бъдат отразени на съответното място в Рецензията.

4. Оценка на преподавателската дейност

От представените документи е видно че доц. Д. Захариев има 11 години преподавателска дейност, като от 2012 г. чете лекции по дисциплините:

1. Ботаника I част на специалност „Растителна защита“; Ботаника (Анатомия и морфология на растенията“ на специалности „Биология и Химия“ и „Биология и физика“, „География и биология“; „Устройство на растенията и адаптации към околната среда“ на специалност „Екология и опазване на околната среда“.
2. Лекции, семинарни занятия и лабораторни занятия по дисциплината „Ботаника“ на специалност „Растителна защита“, Колеж гр. Добрич;
3. Лабораторни занятия по дисциплините:
 - 3.1. „Теренна практика по ботаника със специалности „Екология и опазване на околната среда“, „Биология и химия“, „География и биология“, „Растителна защита“.
 - 3.2. „Практика по ботаника със специалност „Растителна защита“, Колеж гр. Добрич.

Други дейности: 1. Аудиторни и извънаудиторни занятия – споделяне на опита в преподаването, консултиране на колеги; разработване на лекционни курсове; преподаване по специалността на чужд език; издадени учебници или публикувани електронни учебници по разработени от кандидата лекционни курсове; дейност със студенти и докторанти, включително ръководство на докторанти, назначени като преподаватели във висше училище или научна организация.

Доц. Д. Захариев е разработил нови учебни програми: за ОКС „бакалавър“ – 3 броя и за ОКС „магистър“ – 5 броя.

Бил е научен ръководител на 10 успешно защитени дипломни разработки на студенти по ботаника.

Написал е учебна литература за подготовка на студентите по ботаника, включително електронно-преподавателска дейност – Албум по ботаника и Албум на лечебните растения в България.

Изброените дейности от преподавателската работа на кандидата в този конкурс го определя като отлично подготвен, съвременен иноватор в областта на обучението по ботаника.

5. Направления в изследователската работа на кандидата

Основните интереси на доц. Захариев могат да се отнесат към следните научни направления:

5.1. Флористични проучвания на различни обекти в България.

5.1.1. Продължава работата по „Флора на Североизточна България“ от която за период от пет години са издадени 3 нови тома (Флора на Френгенско плато, Флора на Шуменските височни, Флора на Лилякско плато). Успоредно с това са публикувани и резултатите от флористичното проучване на Чепън планина (Западна България) и Търновски височини (Северна България).

5.1.2. Специално внимание е обърнато на лечебните растения на територията на проучваните обекти. Причината за това е липсата на данни за тази важна група растения – както за видовия състав, така и за видовете лечебни растения с природозащитен статус.

5.1.3. Проведена е инвентаризация на растенията с природозащитен статус, ендемитите и реликтните растения в проучваните обекти. Посочените три групи растения са важна част от флората, даваща информация за нейното минало и настояще.

5.1.4. Установени са нови видове за флористични райони в България.

5.1.5. Установени са нови находища на редки видове в България.

5.1.6. Проучване на инвазивните видове от природни паркове в България.

5.2. Проучване на природни местообитания и целеви видове растения в защитени зони от Европейската екологична мрежа „Натура 2000“.

Кандидатът участва с изнесени доклади на научни форуми: в чужбина – 1 брой (Испания, Севиля, 2015 г.) и в България – 16 броя.

6. Обща характеристика на научно-изследователската работа

Доцент д-р Д. Захариев целенасочено и много добре се справя в посочените по-горе направления в научните проучвания още от самото начало на научноизследователската си работа която познавам като негов рецензент. Благодарение неотстъпното следване на тази линия, неговите усилия са повече от успешни.

Научните му разработки са част от правилно определена тематична насоченост за проучване биоразнообразието на растителните видове в определени географски райони на България и други въпроси свързани с тяхното минало, настояще и бъдеще, тяхното използване както и опазване на околната среда.

На базата на получените конкретни данни и резултати активно участва с презентации в различни научни форуми у нас и в чужбина.

Списъкът на представените за конкурса публикации включва 38 броя след първото хабилиране, от които 4 монографии, 21 броя статии в реферирани списания (от тях 10 броя в чужбина и 1 брой в България, с импакт фактор), и 13 броя в нереферирани научни издания в България. Научните публикации са изцяло в областта на ботаниката. От тях 12 броя са самостоятелни и 26 броя - в съавторство, от които в 21 броя доц. Д. Захариев е водещ автор и само в 5 от статиите е на следващо място. Всички посочени по-горе данни определят кандидата като изявен изследовател в областта на ботаниката.

Данни от публикациите на доц. Д. Захариев са цитирани в 44 броя научни трудове, предимно от български автори.

7. Оценка на научните приноси

Научните разработки на кандидата имат определени значителни приноси в областта на ботаниката. Според характера на постиженията те могат да бъдат определени както следва:

I. Научни приноси

1. В 5 броя от публикациите се съдържат оригинални данни от извършените флористични проучвания на географски обекти в Северна България. За първи път са установени за: **Франгенско плато** - 760 спонтанно разпространени вида растения от 374 рода и 87 семейства; **Шуменски височини** – 832 спонтанно

разпространени вида растения от 403 рода и 98 семейства; **Лилякско плато** – 769 вида от 370 рода и 71 семейства; **Търновски височини** – 964 спонтанно растящи вида от 439 рода и 94 семейства; и за **Чепън планина** – Западна България – съответно 784 спонтанно разпространени вида от 378 рода и 84 семейства.

2. Установяване на броя и съставяне Списък на лечебните растения на територията на 5 географски обекта (Франгенско плато, Драгоевска планина, Лилякско плато, Търновски височини и Чепън планина).
3. Установен е броят на растенията с природозащитен статут, ендемити и реликти на територията на 4 географски обекта в Северна България и Чепън планина.
4. Установен е броя на инвазивните видове в два от Природните паркове в България – Природен парк „Шуменско плато“ и Природен парк „Странджа“.
5. Съобщени нови видове за два от флористичните райони на България:
 - а) Североизточна България – 11 вида
 - б) Странджа – 2 вида
6. Нови находища за два редки вида орхидеи в България
7. Ново природно местообитание за Дунавската равнина (Съобщество на *Juniperus communis* на Шуменско плато).
8. Съставен е Списък на реликтните висши растения в България.
9. Създаден за първи път в Шуменския университет курс за електронно обучение по Ботаника.

II. Научно-приложни приноси

1. Създаване на учебна литература
2. Създаване на справочна литература

8. Критични бележки и препоръки

На фона на безспорните приноси и достижения в научните разработки на доц. д-р Д. Захариев Иванов бих искала да отправя и някои препоръки и пожелания за бъдещата му научна дейност.

1. Характеристиката на растителните видове в издадените регионални флори ще бъде по-пълна ако се добави рубрика „Стопанско значение“ в която да бъдат представени възможните ползвания на видовете растения със стопански ценни качества. В тази рубрика е добре да се включи и информация за действителното ползване на тези растения в проучваните територии.

2. В изследваните обекти могат да бъдат посочени конкретни данни за находища с промишлено значение на най-често използваните лечебни растения. Това ще бъде важен принос с практическо приложение към проведените изследвания.

3. Стойността на проучванията на растения с природозащитен статут, ендемити и реликти може да бъде повишена, ако се направи картиране на разпространението, посочат се данни за състоянието на популациите и за числеността най-малко за видовете с най-висока консервационна стойност.

4. Регистрирането на нови видове е добре да бъде подкрепено с хербарни образци, депозирани в хербариумите на ИБЕИ на БАН, СУ „Св. Климент Охридски“ или Аграрен университет - Пловдив.

5. Регистрирането на нови находища на растителни видове е добре да бъде подкрепено с хербарни образци.

6. На основата на изготвения Списък на реликтните растения в България може да се направи анализ на реликтната флора на България. Сравнение с реликтната флора на съседните страни също би било принос в нашата ботаническа литература.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите представени от доц. д-р Димчо Захариев Иванов не само че отговарят на ЗРАСРБ и Правилниците за прилагането му, но и в много от пунктовете превишават изискванията, предявявани към кандидата в конкурса за „Професор“.

Кандидатът в конкурса участва със значителен брой и обем научни трудове публикувани след разработките използвани при първото хабилиране (за академичното звание „Доцент“.

В неговите публикации има оригинални научни и научно-приложни приноси, които са получили признание у нас и в чужбина. Теоретичните му разработки имат практическа значимост.

Научната и преподавателска квалификация на доц. д-р Димчо Захариев Иванов е несъмнена.

Постигнатите от кандидата резултати в научната и преподавателска дейност отговарят на специфичните изисквания на Факултета по Природни науки във връзка с Правилника на Шуменския университет за прилагане на ЗРАСРБ.

Всичко това ми дава основание да оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** цялостната му дейност и да предложа на почитаемото Научно жури да **гласува положително**, а факултетния съвет на Факултета по Природни науки на ШУ – гр. Шумен да **избере** доц. Димчо Захариев Иванов за „Професор“ в област на висше образование „Природни науки, математика и информатика“ по научна специалност 01.06.03. „Ботаника“.

Гр. Пловдив
31.01.2018 г.

Рецензент:.....
Проф. Мария Т. Попова